

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 6 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katoli. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 292.

V Ljubljani, v četrtek 21. decembra 1899.

Letnik XXVII.

Državni zbor.

Dunaj, 20. dec.

Prememba vlade

je danes na dnevnem redu obravnav v klubih, v zbornici in zasebnih krogih. Gotovo je, da te dni odstopi Claryjev kabinet, ker mu je levica odpovedala glasove za pogodbo in za porazdelitveni zakon. Gotovo je dalje, da pride na krmilo začasno uradniško ministerstvo. Kot novi kabinetni načelnik se imenuje železniški minister dr. plem. Wittek, kot finančni minister sekijski načelnik Jorkasch-Koch, minister za notranje posele sekijski načelnik Stummer. Novo ministerstvo s § 14. uveljavi nujne vladne predloge, večje akcije ne prične.

Današnja seja

je zadnja pred prazniki. Poslanci pospravljajo svoje stvari v debele svežnje ter se malo zanimajo za obravnavo. Seja se je pričela še le ob četrt na 1. uro, ker je grajalni odsek do 12. ure reševal afero Dvořak-Kindermann. Sprava se v odseku ni posrečila, ker Kindermann ni hotel preklicati svoje razžaljive besede in sploh ne priti v odsek k razgovoru. Takoj začetkom seje je poročevalec dr. Kapferer naznanil sklep odsekov, naj se Kindermannu izreče graja. O tem predlogu je bila daljša debata. Poslanec Kaiser je naglašal, da so bili v grajalni odsek izbrani sami desničarji. Dr. Slama mu je odgovarjal, da so levičarji sami krivi, ker se niso udeležili volitve. Pri glasovanju so levičarji večinoma zapustili zbornico, in desnica je Kindermannu izrekla grajo.

Poslanec Erb na to nujno predlaga, naj zbornica proglasi obrtni odsek permanentnim, da bi mej počitnicami dognal reformo obrtnega zakona. Voditelj trgovskega ministerstva dr. Sti-

bral se kratko izjavi proti predlogu. On meni, da z ozirom na zmedene razmere ni upati posebnega vsepa. Za predlog so govorili dr. Weiskirchner, Adamek, Schneider in dr. Schücker. Zbornica je skoraj soglasno vsprejela nujni predlog. Ta sklep pa nima skoraj nobenega pomena, ker vlada odseka ne skliče.

Na to zbornica brez debate v drugem in tretjem branju vsprejme načrt zakona, s katerim se podaljša veljavnost zakona z dne 3. sušca 1868 glede oproščenja kolektivine in pristojbin pri zlaganju zemljišč.

Vladno predlogo, ki zahteva za prihodnje leto 59.211 novincev za stalno armado in mornarico ter 10 000 mož za dež. brambo, je predsednik dejal z dnevnega reda, da jo vlada uveljavi s § 14.

Zbornica je nato obravnavala o raznih nujnih predlogih. Vse došle prošnje za državno podporo vsled uim so bile izročene vladi, da iz dovoljenega kredita prosilcem razdeli primerne podpore.

§ 14.

Šele danes je posl. Kaiser odseku predložil svoje poročilo glede premembe § 14. V svojem poročilu Kaiser ostro napada prejšnje vlade ter predlaga, da se § 14 črta iz ustave. Načelnik baron Dipauli naglašja, da poročevalec sestavi poročilo v dogovoru z načelnikom in da se poročilo predloži odseku. Dr. Pergelt pa predlaga, da odsek poročilo vzame na znanje. Pri glasovanju obvelja Pergeltov predlog. Načelnik baron Dipauli nato izjavi, da poročila ne podpiše in vso odgovornost prepusti namest. dr. Funkeju.

Nato Kaiser predlaga, da se danes zbornica razpravlja o tem sklepu. Tudi ta predlog obvelja s 14 proti 12 glasovom. V smislu tega sklepa

Kaiser v zbornici nujno predlaga: »Zbornica izjavi, da se morajo začasni proračun, porazdelitveni zakon, kontingent vojaških novincev in vse nagodbene predloge rešiti le parlamentarnim potom in da mora biti § 14. popolnoma izključen«.

O tem predlogu je bila daljša debata, katere pa so se udeležili le levičarji, ki so govorili proti § 14. Da, s tujimi rokami je lahko gade loviti!

Dr. Krek predlaga, naj se o nujnosti glasuje po imenih. Proti nujnosti glasuje desnica solidarno in s 177 proti 112 glasovom odkloni nujnost Kaiserjevega predloga. Nato dr. Funke, Kaiser in Zeller roté desnico, da glasuje za odsekov predlog, naj se namreč § 14 črta. Pri glasovanju ta predlog ni dobil dvetretjinske večine, dasi so češki poslanci glasovali z levico. Posl. Wolf prične razgrajati, kar vzbuja splošni smeh.

Ob 6. uri prične posl. Axmann utemeljevati nujni predlog, naj bi bil tudi soc politični odsek permanenten.

„Bogastvo“ katoliške cerkve.

Vse sovražno časopisje se pri svojih napadih na vero in cerkev zlasti zanaša na brezmiselnost in nerazsodnost velike množice svojih čitateljev. Dan za dnem jim meče nekaj praznih fraz kot duševno jed, s katero se morajo krmiti in naslajati, dokler se ne skuha in pripravi zopet kaj novega. V zadnjem času je prišla na površje bajka o »velikem cerkvenem bogastvu«. Ponavljajo jo in predlagajo svojim bralcem vsi liberalni in socijalistični listi od »N. Fr. Presse« in »Arbeiter Zeitunge« do našega »Sl. Naroda« in »Rudečega Praporja«. Namen je jasen: v nižjih siromasnih slojih naroda vzbuditi so-

LISTEK.

Moderni čudotvorec.

Kulturna črtica. Spisal Rastislav.

(Konec.)

Profesor pa si je mel roki, pogladil dolgo brado ter odvažno nadaljeval predavanje:

»Gotovo ste že vsi, dragi gospodje, uganili diagnozo bolezni, ki sem jo ravnokar ozdravil. Ni me danes volja, da bi Vam razvil celotno sliko o bolezni, ki ji pravimo histerija. Treba da Vam najprej pokažem več različnih slučajev te bolezni, predno sistematično o nji razpravljam. Vendar Vam pa razložim prav na kratko nje bistvo, da bodete umeli današnje ozdravljenje.

Histerija je pravi proteus med boleznimi. Ni je bolezni, ki bi se tako raznoliko pojavljala, ki bi se tako izpreminjala kakor histerija. Zato pa ni čudno, da se nam je še le v novjšem času posrečilo pronikniti nje jedro. Zdaj vemo, da je histerija obolestost one človeške dejavnosti, ki tesno spaja duševne pojave z možganskim delovanjem. Histeričen imenujemo vsak bolesten pojav, ki izhaja iz neredne zveze med našo duševnostjo, našo zavestjo in našo telesnostjo. Med hotenjem in gibanjem, med zavestjo in občutki je

gotova, točno določena zveza. Ako se ta zveza kako premeni ali predrugači, nastane bolesten histeričen pojav. Povdariti moram prav posebno, da ne sloni ta pretrgana ali kako drugače premenjena zveza duševnosti s telesnostjo na anatomske podlagi, ampak bržčas tiči izvor te bolezni v duševnosti. Ako se n. pr. rodi v duši bolnikovi predstava živa in istinitim odnošajem navidezno prikladna predstava, da ne more s tem ali onim udom gibati, pa nastopi prav zares prava ohromitev tega uda. Ako pa ta predstava, ki je seveda neresnična, kakorkoli izgine, ako smo bolnika prepričali in uverili, da prav lahko giblje z ohromljenim udom, ako smo bolniku dejansko voljo suggerirali, pa premine ohromitev hipoma.

Tak slučaj histerije sem Vam ravnokar pokazal. Žena, ki ima polno drugih histeričnih znakov, je nagloma onemela, mišičje, ki giblje in napenja glasilki v grlu, ji je ohromelo, žena je izgubila glas. Ženi ni prav za prav nič drugega manjkalo ko volje, pa ona ni mogla ali ni hotela hoteti glasno govoriti, da prepričana je celo bila, da ji je glasni govor docela onemogočen. Odtod nje krč, kadar je hotela glasno govoriti.

Kakor ste videli, bilo je ozdravljenje kaj preprosto, ljudstvo bi reklo čudežno. Bolniku treba suggestije. V to svrhu ni mora zdravnik pridobiti

neomejeno bolnikovo zaupanje, s primernim, gotovim, samozavestnim nastopom se da doseči hipno ozdravljenje histeričnih nadlog. Tako se da hipoma, čudežno ozdraviti histerično slepoto, gluhost, histerično otrpnenost, raznovrstna histerična ohromljenja. Pred leti so mi prinesli na postelji mladega moža, ki je bil na obe nogi popolnoma hrom in že dolgo ni mogel niti stati na nogah. Zaukazal sem mu hoditi, in mož je šel sam, brez tuje pomoči, ozdravljen iz te dvorane.

Žal, žal, da so premeteni ljudje spoznali bistvo te bolezni poprej nego zdravniki, in to svoje znanje uporabili ne v blagor bolnega človeštva ampak v druge svrhe. Ustanovitelji raznih verstev so bili izvečine bistri, od narave bogato obdarjeni možje, ki so imeli globok upogled v človekovo dušo. S paznim očesom so premostrili histerijo, ki ni tako redek pojav, in spoznali velikanski upliv suggestije na histerične ljudi. Njih nauki bi bili že izdavnica pozabljeni, ako ne bi delali čudežev, t. j. dejanj, ki so po svojih učinkih veliki ljudski masi neumevna. Vera in čudež sta tako tesno spojena, da si jih ne moremo niti misliti ločenih. »Das Wunder ist des Glaubens liebster Kind«, pravi veliki Goethe. Vsako verstvo temelji na čudežih.

Ako si natančnejše ogledamo te raznolike

vraštvo do katoliške cerkve, »velike kapitalistinj«, »ki izsesava ljudstvo«, in hkrati odvrniti pozornost ljudstva od onih bogatinov, ki imajo dejanski v roki veliki kapital. Da uvidimo, kako publi in neresnična je trditev »o cerkvenem bogastvu«, si jo hočemo nekoliko bliže ogledati s pomočjo podatkov c. kr. statistične centralne komisije.

Cerkvena poslopja.

»Sl. Narodu«, ki je priobčil članek o »mrtvi roki«, je bilo na tem, da poda svojim bralcem kar najvišje številke mogoče. Zato je tudi naštel za Avstrijo 519,416.968 gld. cerkvenega premoženja in potem zvito govori, kakor da bi bilo vse to premoženje vžitno in rabno. V resnici pripada nad 160 milijonov od te svote na poslopja, cerkve in njih opravo. — Ko je »Slovenec« v posebni notici razkril to hinavščino, oglasil se je v »Narodu« nek »deževni mislec«, češ: ako se poslopja ne prištevajo k premoženju, potem so tudi oni bogataši reveži, ki imajo na Dunaju po štiri ali pet palač. Zelo modro povedano! Ni treba biti doktor filozofije, temuč le obdarovan z navadnim deležem zdrave pameti, da lahko vsak spozna, kolik razloček je med palačami in cerkvami. Prve lahko donšajo več tisoč najemščine in so vporabne za katerikoli namen. Cerkve ne donšajo ničesar, in ako se odtegnejo bogoslužju, in se ne vpoštevajo njihova umetniška vrednost, nimajo skoro nikake cene, tembolj ker njih vzdrževanje stane ogromne svote. Sijajen dokaz za to je n. pr. cerkev v Pletterjah. Dasiravno velja za biser gotike na Kranjskem, in se je morda v prejšnjih časih cenila na sto in sto tisoč, se ocenjuje danes kot s hramba za seno. — Toda zakaj pa tolika potrata s cerkvami, ako imajo tako majhno vrednost, dejal bode »Narod«? Seveda, ako bi govoril ljudem njegove vrste, da kristjani tudi radi kaj žrtvujejo za čast božjo, bi najbrže to presegalo njihovo pojmovanje. Zato hočemo na tem mestu povdarjati le socialni pomen naših cerkva. Katoliške cerkve so palače prostega naroda. Tu ima pristop najsiriomašnejši dninar in berač; vsak se v njih čuti domačega. Ljudstvo vsled tega tudi zna ceniti svoje cerkve, rado kaj žrtvuje zanje in je nanje ponosno, ker ve, da so njegove. Poznamo še drugo palačo tu v Ljubljani, ki se je sezidala z ogromnim denarjem, kamor pa sedaj ljudstvo nima pristopa, akoravno je zgrajena z njegovimi krajcarji!

»Ogromno premoženje«.

Ako odbijemo svoto, katera odpade na cerkve in njih opravo, preostane pravega cerkvenega premoženja v Avstriji še 349,305.384 gl. Seveda je to navidez veliko število. Toda ako se hoče »Narod« čuditi visokim številkam, naj kapitalizuje dohodke advokatov in notarjev po Avstriji, ali pa tudi samo učiteljev. Tisto ogromno število naj petkrat ponovi, potem se mu bode vendar začelo jasnit, da je drugej še več denarja najti, kakor

pri cerkvi. — V resnici se cerkveno premoženje ne more imenovati niti veliko niti nevarno v narodno-gospodarskem oziru.

Ako primerjamo cerkveno premoženje z narodnim premoženjem, ki se cenina 10.844,500.000 gld., pridemo do zaključka, da ima mrtva roka komaj $\frac{2}{100}$ reci: tri stotinke vsega premoženja. »Koliko dobrega in obče koristnega bi se dalo storiti, ko bi bilo to premoženje v drugih rokah«, jadicuje »Sl. Narodu«. S tem namiguje na državno konfiskacijo. Ako bi tudi vrgli vse cerkveno premoženje državnemu molohu v žrelo, kakšen bi bil vseh? Obresti od državnega dolga bi se niti za dve leti ne mogle plačati in sam državni proračun za vojne potrebe čine je v poldrugem letu tolik, kakor vse cerkveno premoženje. — In če bi se ta denar razdelil med ljudstvo, koliko bi mu bilo pomagano?

Ako delimo imenovano svoto s številom avstrijskega prebivalstva, najdemo, da bi prišlo na vsakega posameznika 14 gld. cerkvenega premoženja. To bi bilo potem »trdnih in samostojnih kmetov« po Avstriji!

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. decembra.

Ministerska kriza. Claryjevemu kabinetu je prisojeno le še nekajdnevno življenje, a njega smrtna obsodba je že podpisana. O zadnjem kronskem svetu se sicer poroča, da si je cesar pridržal konečno odločitev, toda to velja menda samo glede časa in pa imenovanja novih mož. Določeno pa je že, da se umakne Clary z vsemi tovariši, ki so se izjavili z njim solidarične ali z drugimi besedami, proti paragrafu 14. Ti možje so Körber, Hartel in Kniazolucki, Kindinger mora pa že itak ostaviti svoje mesto, ker je tekom par tednov pokazal vso svojo nesposobnost. Na ta izpraznjena mesta pridejo novi možje in včeraj popoldne ob 2. uri je krožila naslednja ministerska lista: dr. vitez Wittek predsedstvo in železniško ministerstvo, Stummer notranje, Bernd nauk in bogočastje, Schrott pravosodje, Jorkasch-Koch finance, Stibral trgovino, Blumfeld poljedelstvo, Welsersheimb deželno brambo in Chlendovski portfelj za Galicijo. Definitivna ta lista seveda ni, velike spremembe pa pri njej bržkone ne bo. — Clary gre, kakor smo že omenili, nazaj v Gradec, Kindinger gre neki na Tirolsko, ostali pa ostanejo, kar so bili, sekoijski načelniki.

Sodba poljskih listov o snani resoluciji poljskega kluba je kaj različna. Oficijozni in pa taki listi, ki brezpogojno odobravajo vsak korak poljskega kluba, se seveda strinjajo z njo v polni meri in ne morejo dosti prehevaliti nje velevažnega pomena, ne tako pa neodvisna poljska glasila. V teh se izražajo marsikateri pomisleki glede njene politične veljave ter se kaže na tozadevne praktične izkušnje. Sklepi poljskega kluba,

glasi se v teh listih, imajo le toliko politične veljave, v kolikor so jasni, odločni in nedvoumni. Nasprotno pa ti sklepi nikogar ne vežejo in se lahko vržejo s prvo vožnjo gospoda Jaworskega iz Francovega proti Dvornemu ringu, kar smo imeli že dovolj prilike opazovati. Ravno valed tega je nedeljska klubova manifestacija prazna in brezpomembna, ako jej ne slede dejanja, ki naj bodo drugačna, nego dosedanja, katerih se mora dežela sramovati. — Ta sodba je kajpada zelo pikra in je morda precej pretirana, a vendar glavna stvar je in ostane dejstvo, da vodje poljskega kluba razun »državnih« in svojih potreb navadno ne poznajo nikakih drugih interesov.

Nova spravna pogajanja mej Čehi in Nemci, ki se bodo baje po novem letu pričela v češkem deželnem zboru, so neki že a priori razbita. V prvi vrsti se trdi, da Praga in češki deželni zbor nista mesta za taka pogajanja, poleg tega pa baje tudi sedanjí čas ni umesten za tako važno delo. Pred vsem pa hočejo pravno akcijo onemogočiti nemški liberalci, ki zahtevajo, naj konservativno veleposestvo sklene kompromis z liberalnim veleposestvom in mu s tem pripomore do sedeža in glasu v deželnem zastopu češkem. S to zahtevo, pravijo poučeni krogi, je nevspeh prihodnji pravni akciji že v naprej zapečaten, ker vprašanje o kompromisu mej obema veleposestniškima strankama ne spada v pravno vprašanje in je toraj to le dokaz, da Nemci nočejo ničesar čuti o kaki poštení spravi.

Vojska in Angleži. Opetovano smo naglašali, da javno mnenje v Angliji nikakor ni več vneto za nesrečno vojsko z Buri, le Chamberlain in njegovi oboževalci, večinoma mlednozobi dijaki, so navidezno še vedno navdušeni za transvalsko vojsko. To navdušenost je skušal Chamberlain na zadnji slavnosti v Dublinu vbiti v glavo tudi neubogljivim Ircem, rekoč da mora vse poskočiti na noge, ako Anglija pokliče v boj nove vojne čete. Besede so pa imele le toliko vspeha, da so nahujskani dijaki raztrgali irsko zastavo. Sicer pa niti mej politiki njegove barve ni več nikakega poguma. Narod pozivljajo vladni mame-luki k molitvi za zmago v »pravični« vojski, sami pa s strahom pričakujejo, kaj pride. No, narod bo sam kmalu odgovoril, a tedaj se Chamberlain ne bo veselil.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. decembra.

(Občinske volitve v Vipavi) se bodo vršile 28. t. m.

(Tisočletnica hrvatskega kraljestva.) V mostarskem »Osvitu« predlaga hrvatski rodoljub, da se pričetkom novega veka navršuje tisoče leto, kar je bil hrvatskim kraljem kronan slavni in junaški ban Tomislav, ter predlaga, da se ta dogodek slovesno proslavi po vsej hrvatski domovini. Tudi Slovenci se z navdušenjem pridružujemo tej proslavi.

čudeže, nanašajo se skoraj vsi na nagla, hipna ozdravljenja, ki jih priprosti, neuki ljud ne ume in radi tega nazivlje čudeže, meneč, da biva v čudotvorih kaka posebna, višja, božanska moč.

Seveda so ti verski učitelji lečili histerične ljudi, organične bolezni se kajpada ne dajo čudežno zdraviti. Ako pride kdo od Vas v Genovo, naj si ogleda jezuitsko cerkev. Na stranskem oltarju je naslikan Ignacij Lojolanski, ki čudežno ozdravlja bolnika. Sliko je izvršil slavni Rubens prav realistično. Bolnik kaže prav izrazito vse značilne poteze histerične obolenosti. Takemu premetencu, kakor je bil Ignacij, pač ni bilo težko takih čudežev delati in ž njimi lahkoverni svet slepiti!

Trdna, živa vera zdravi histerijo. Ta vera lahko izhaja iz oseb, lahko pa tudi iz mrtvih stvari. Semkaj štejejo čudodelne slike in kipi v romarskih cerkvah. Ako se histerični bolnik prav živo uveri, da mu ta ali ona čudodelna stvar ali oseba pomore, pa okreva. Ljud vidi eno čudežno ozdravljenje, tisoče bolnikov pa, ki trpe na raku, jetiki, organični slepoti, ki se potikajo od ene božje poti na drugo, ne vidi! Da se pa eno tako ozdravljenje na božji poti razve širem svet, zato že skrbe gotovi ljudje, ki bi jim kruh splenil, ako bi čudeži prestali.

V novejšem času so mnogo hrupa provzročili čudeži, ki se gode v Lurdu. Zelo nespametno bi bilo, ako bi izobraženec, zlasti zdravnik, kar kratko malo tajil ozdravljenja v Lurdu, zakaj ljudje, ki so se prepričali o onih istinitih dogodkih, bi lahko začeli dvomiti o njega izobraženosti in znanju. Zato sem Vam danes napravil čudež in obširneje o njem govoril, da boste imeli o njem prave pojme.

Ni mi treba posebej povdarjati, da so čeznatorna ozdravljenja že a priori izključena z znanstvenega stališča. Veda je kot naravna sovražnica veri izpodnesla glavno in najmogočnejšo zaslonbo ki jo je imela vera v čudežih s tem, da tudi mi, moderni zdravniki, delamo čudeže ne v kake temne svrhe ampak v najblažji namen, namreč trpečemu človeštvu v korist.

S temi besedami je profesor končal, ljubeznjivo se priklonil in odšel.

Uti njegovega predavanja je bil kaj različen. Nekateri dijaki so bili sila navdušeni, drugi razočarani, velika večina pa je bila odividno v zadregi, kakor bi jim profesorjeva modrost ne hotela tako zlahka v glavo.

Meni je bilo napak pri duši. Nevolja me je trla in jeza, da si upa profesor, ki naj bi dijakom podajal čiste znanstvene resnice in praktična na-

vodila, vedoma potvarjati resnico. Vedoma, trdim, zakaj profesor, ki je bil v Parizu pri slavnem Charcotu bi lahko imel vsaj o lurdskih dogodkih bolj objektivno mnenje. 300 francoskih zdravnikov, med njimi dokaj vseučilišnih medicinskih profesorjev priča, da se vrše v Lurdu hipna, zares čudezna ozdravljenja organičnih bolezni, kakor jetika, rak, gnojne rane itd.

Histeričnih ozdravljenj ne štejejo v Lurdu med čudeže. Vse to bi lahko profesor vedel, zakaj brezdvomno je slišal tudi o pravih lurdskih čudežih. Toda tak čudež, ki je res čudež, bi raztrgal pajčevino, ki jo je spredla moderna veda, zato treba v imenu moderne vede čudeže potvarjati in smešne potvare kazati kot čudeže, prave čudeže pa a priori tajiti! Nojeva politika!

Kar grabilo me je, ko sem sam pri sebi prevdarjal, koliko osodepolne zmote provzroči taka v imenu znanosti izrečena neresnica...

Dospel sem v vežo, kjer je stalo nekaj znancev-rojakov, ki so škodoželjno in zmagovalno režali v me: »Glej ga, kako se kisló drži!« — »Kako se ne bi, ko je ravnokar čul, da klerikalizmu klenka, haha!«

»No, dokler bodo taki pogrebci — moderni čudotvorci — zvonili, ni nevarnosti za klerikalizem!« sem jim odvrnil in šel svojo pot.

(Osebnost.) Profesor Maks Pleteršnik, gimnazijski profesor v Ljubljani, je bil v zadnji seji jugoslovanske akademije v Zagrebu imenovan dopisujočim članom filološko-historičnega oddelka.

(Udeležniki socijalnega kurza »Gospodarske zveze«) odbor »Slov. kršč. soc. zveze« tem potom uljudno vabi k svojemu družbinskemu večeru na sv. Štefana večer. Začetek točno ob 7/8 7. uri zvečer v veliki dvorani »Katoliškega Doma«.

(Meščanski klub) ima danes zvečer kakor po navadi, svoj jour fixe.

(Ljubljanski občinski svet) je sinoči rešil v javni seji samo jedno točko. Določilo se je, da se zveže telefonično stanovanje policijskega zdravnika s policijsko stražnico. Ostale točke dnevnega reda je župan preložil v tajno sejo.

(Zgradba šmartinske župne cerkve pri Litiiji) je dogotovljena v surovem zidovju blizu vrha. Spomladi se bode nadaljevala, do novembra meseca pa bode v vsem dogotovljena in po blagoslovljenju svojemu namenu izročena. Notranja oprava se bode mogla le polagoma oskrbeti.

(Goriški dež. zbor) bode sklican še-le meseca marca prihodnjega leta. Do tedaj se nadeja vlada, da se predrukačijo »razmere«, ki ga sedaj ovirajo v delu.

(Nove šole) dobi s požrtvovalnostjo turjaškega grofa Auersperga občina Turjak. Z zgradbo prično neki prihodnjo pomlad. Nekaj tlake in materijala bode dala občina, ostalo pa grof. Šola se zgradi v proslavo cesarjeve vladarske petdesetletnice.

(C. kr. poštna hranilnica) bode po novem letu računala izključljivo le v kronah in vinarih. Dosedanje poštno-hranilne položnice in čeki se smejo sicer še tudi po 31. decembru 1899. rabiti, a na njih mora svota biti zaznamovana v K. in h., sicer jih uradi ne sprejmo.

(Poštne.) Sedan je poštne nakaznice se morejo rabiti le še do novega leta 1900., znamke poštne pa in drugi vrednostni obrazci pa do 31. marca 1900. Vse dosedanje poštne vrednostne tiskovine bodo poštni uradi do konec decembra 1900. zamenjavali za nove.

(Promet s poštnimi zavitki o božični dobi.) V svrhu olajšanja dostavljanja in pospeševanja manipulacije se carini podvrženimi iz provinc na Dunaj namenjenimi poštnimi pošiljatkami, priporočajo se odpošiljalcem poštnih zavitkov, namenjenih naslovnikom na Dunaji, ki stanujejo v užitinski progi, da naznanijo ne samo na pošiljatkah temveč tudi na odnosnih spremnicah vsak komad, ki se nahaja v pošiljki i po kvaliteti (n. pr. telutina, vino, klobase, peršuta) i po teži. Ako so v pošiljki klobase, perutnina, naznaniti je tudi število komadov.

(Pevsko društvo »Ljubljana«) priredi svojo »Božičnico« na sveti večer v gostilniških prostorih pri »Novem svet« na Marije Terezije cesti. — Na Silvestrovo pa zabavni večer »pri Virant«.

(Odbor za nabiranje prispevkov za Prešernov spomenik) nam je poslal sledeči razglas: Nanašaje se razpis podpisanega odbora z dne 1. julija letos, daje se na znanje, da bodo razsojali konkurenčne načrte za Prešernov spomenik nastopni gospodje: Aškerc Anton, mestni arhivar; Duffé Jan., mestni stavbeni svetnik; Franke Ivan, c. kr. realni profesor; Govekar Fran., pisatelj; Klinar Anton, deželni višji inženir; Pavlin Franc, c. kr. višji inženir in Šubic Ivan, c. kr. ravnatelj obrtnih strokovnih šol.

(Zgradba cestne električne železnice.) Isto prične tvrdka Siemens in Halske z Dunaja meseca marca, ob ugodnem vremenu pa še prej. Pred vsem se zgradé štiri glavne proge, pozneje še manjše. Do meseca oktobra bo delo končano in železnica prometu izročena. Izhod železnice se bo računal od južnega kolodvora, po Dunajski in Resljevi cesti razvijal in pozneje proge cepile.

(Nove zgradbe v Ljubljani.) Na novo zgradilo oziroma dogradilo se je letos v Ljubljani naslednje število stavb: Na Sv. Petra cesti dvonadstropna hiša Kar. Treo; na Resljevi cesti dvonadstropna hiša gospe F. Sossove; v Prešernovih ulicah dvonadstropna hiša Ad. Perlesa; »Mestni dom« na cesarja Jožefa trgu; dvoje dvonadstr. hiš Ivana Grajžarja na Dunajski cesti oziroma v Predilnih ulicah; Fil. Zupančiča na Rimski cesti in dvonadstropna hiša Ant. Paichla na Bleiweisovi cesti. V Špitalskih ulicah trinadstropna hiša Iv. Grobelnika;

v Vodmatu dvonadstropno poslopje gluhonemnice; v Kolodvorskih ulicah ljudska kopelj in dvonadstropna hiša I. Štruklja; na Dunajski cesti pa Aurovih dedičev hiša. Demolirana je bila mestna hišica štev. 4 na Poljanskem nasipu, na Žabjaku dvoje hiš, kjer je zgradil pos. Oroslav Dolenc že novo dvonadstropno poslopje, v Cerkvenih ulicah pa prenovil bivšo vojašnico, ki je sedaj njegova last. Rimska cesta se je zvišala in uredila, mestna elektrarna pa v akumulatornici razširila. Zgradilo se je troje cest in več kanalov (glej Rimska cesta, Delarniške ulice i. dr.) Večina teh poslopij je v surovem zidovju dograjena in spomladi se prično snaziti in ometavati. Prihodnje leto se bode nadaljevala gradnja dež. dvorca in justične palače ter pričela zgradba mestne ubožne hiše in dekliške šole.

(Vesti iz tržaško-koperske škofije.) Č. g. Ivan Koruza je imenovan župnikom v Klani, župnim upraviteljem so imenovani č. gg.: Ivan Mandič v Završju, Josip Colja v Dolini, Fran. Schiffrer v Barovici, Fran. Pospisil v Kaštelu in g. Kemr v Ždrenju.

(O slovenski mestni ljudski šoli v Gorici) je izdalo ministerstvo odlok, s katerim proglašajo Catinelli jevo vojašnico nesposobno za zavode. Narodilo je mestnemu zastopstvu, naj preskrbi druge prostore. Mestni zastop pa je hitel zadevo zavleči in je uložil priziv na upravno sodišče.

(Iz Ilirske Bistrice.) Nesreče, katera je minuli teden zadela sadjerejce in sploh kmetovalce po vsej Bistriški dolini in kakor slišimo po vsej premski in vremski fari, ne bodo ljudje nikdar pozabili. Po grozno hudem mrazu je nastalo kar čez noč deževno, južno vreme; začelo je zelo deževati, led in zmrzlina se je po vseh vejah nakupila. Veje so se začele lomiti, deblo je pokalo; nekatera drevesa so se kar s koreninami izruvala in podrla. Kjer je bilo več dreves skupaj, je pokalo in šumelo, kakor da se bliža sodnji dan. Malo dreves je ostalo nepoškodovanih, uničeni ste pa gotovo dve tretjini sadnega drevja. Posebno jablan in hrušek je mnogo poškodovanih. Ubogi kmet je strašno udarjen in več let bo moral čakati in marljivo saditi, da se mu ta bridka rana zaceli.

(Konji so se splašili), danes ob 2/2, na Dunajski cesti pred Mathianovo hišo Tomažu Pivku, hlapcu pri Treotu. Sele v Prešernovih ulicah so jih z veliko težavo vstavili. Zgodila se nikaka nesreča.

(Sneg, zima in mraz.) Zima je jela radikalno nastopati! Včeraj smo imeli pri ostri burji — 5 stopinj R., po noči je jelo z nova snežiti in še danes vedno sneži. Kidanje in odvažanje snega je po dnevu in po noči v tiru. To stane mestno blagajno do zdaj že nad 1100 gld. Na železnicah so večurne zamude, zlasti na južni in gorenjski železnici, a promet je tudi na dolenskih železnicah oviran. Burja dela zamete po Notranjem in Gorenjskem. — Mraz in glad ženeta ptiče in zverjad v obližje človeških stanovanj! Dajmo jim — hrane!

(Poređen pujske.) Pujska je klal predvčerajšnjim Ocvirkov mesar v klavnici. Pujske pa ni hotel iti radovoljno s tega sveta ter je v smrtnih težavah silno mahal z glavo. Mesarju se je pri tem nož izmuznil ter mu predrl skozi levo roko. Tako je maščeval pujske svojo smrt. Mesar je moral v bolnico. Prešič je zaklal mesarja!

(Slovanske knjižnice) smo dobili danes 91, 92, 93 snopišč. Skupni snopišč obsega Engelbert Ganglovo izvirno dramo v 4 dejanjih »Sin« s podobo Rudolfa Inemanna v glavni ulogi. S tem snopiščem izdajatelj Andrej Gabršček za nekaj časa preneha z izdajanjem »Slov. knjižnice«. Pravi, da ima deficita nad 2000 gld.

(Navdušenje hrvatskega deželnega poslanca za Bure.) V včerajšnji seji hrvatskega sabora predložil je narodni zastopnik dr. Juraj Žerjavić predlog, da hrvatski sabor čestita junaškim Buram, ki v boju z nasilnim Angležem oduševljeno branijo svobodo in svojo domovino. Navdušeni poslanec pa ni niti tega dosegel, da bi bil predlog prišel na dnevni red, ker ga ni nihče drug podpiral, nego on — sam.

Društva.

(Vabilo) k občnemu zboru jubil. podporn. in hranilnega društva učiteljc, kateri se vrši dne

30. t. m. ob 9. uri dopoldne v »Nar. domu« v Ljubljani s sledečim vspešnim: 1. letna poročila predsednice, tajnice in blagajnice; 2. pregled računov; 3. volitev treh pregledalk računov; 4. »Ženska ročna dela« — poročila; 5. »Naše dekliške šole« — poročila; 6. nasveti in predlogi v prosep društva. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

(Vabilo na občni zbor) katoliškega slovenskega političnega društva »Sloga« v Ormoži, ki se vrši v četrtek dne 28. decembra 1899 ob 2. uri popoldne, v prostorih okr. zastopa v Ormoži. Dnevni red: 1. Poročilo prvomestnikovo o stanju, delovanju društva itd. 2. Poduk o odpisu zemljiškega davka povodom ujm. 3. Razgovor o političnem položaju, s posebnim ozirom na naše razmere. 4. Volitev društvenega vodstva. 5. Slučajnosti. — Opomba: Takoj po občnem zboru vrši se konstituiranje odbora.

Gospodarska organizacija.

Praktični kurz za mlekarstvo in sirarstvo se vrši v sv. Mihaelu na južnem Tirolskem.

Prične se 9. januarija 1900 in bo trajal 8 tednov.

Poduk bode v nemškem jeziku. Za stanovanje in hrano bo plačati 34 gl.

Za udeležbo tega kurza razpisuje podpisana tri ustanove po 50 gl. za one sirarje, kateri so nastavljeni v mlekaricah in sirarnicah, ki so člani »Gospodarske zveze«.

Prošnje nasloviti je na naslov podpisane v Ljubljani, Gradišče št. 1, in sicer najkasneje do 2. januv. 1900.

„Gospodarska zveza“.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 21. decembra. Budgetna komisija gospodske zbornice je pretresavala sinoči vladno predlogo glede odprave časniškega kolka. Clary je govoril za nujnost. Kniazolucki je dal pojasnila glede pokritja 2 in pol milijona. Razni govorniki so se izražali za odpravo, ob enem pa tudi naglašali, da treba časniška razžaljenja izločiti iz jurisdikcije porotnih sodišč. Ministra Kindinger in Körber sta se izjavila proti tem nasvetom. Predloga je bila na to vsprejeta. O nujnosti se razpravlja v današnji seji budgetne komisije.

Dunaj, 21. decembra. Proračunska komisija gosposke zbornice je priznala nujnost zakona glede odprave časniškega kolka, ter je sedaj mogoče, da gosposka zbornica še reši v javni seji to perečo zadevo.

Dunaj, 21. decembra. Gosposka zbornica je vsprejela zakon, po katerem se odpravi kolek za časnike in koledarje. Vsprejela se je tudi resolucija, ki pozivlja vlado, da zbornici čim prej predloži preosnovni načrt za tiskovni zakon.

Dunaj, 21. decembra. Prihodnja seja poslanske zbornice se naznani poslancem pismenim potom.

Dunaj, 21. decembra. Izvršilni odbor desnice se je včeraj posvetoval o vprašanju, bi li ne bilo mogoče rešiti državnih potreb z ozirom na minister. krizo še pred 31. decembrom. Češki zastopniki so se strinjali s tem mnenjem, a le pod pogojem, da tudi levica glasuje za porazdelitveni zakon in kvoto. Z ozirom na to izjavo se je sklenilo povprašati za mnenje izvršilni odbor levičarskih klubov. Ta pa je sklenil, da levica ne more dati takega poročila.

Dunaj, 21. decembra. V izvrševalnem odseku desnice izrekli so se zastopniki raznih klubov, da so solidarni.

Dunaj, 21. decembra. Gališki deželni zbor je sklican na 27. dec.

Dunaj, 21. decembra. Knez Maks Fürstenberg je prevzel nalogo, poskusiti spravo mej Nemci in Čehi v češkem deželnem zboru; prvo bi bilo, da se napravi kompromis mej češkim in nemškim veleposestvom, po katerem bi liberalni veleposestniki dobili 20 mandatov iz skupine veleposestva.

Krakovo, 21. decembra. Koncem januarja se tukaj snidejo poljski in češki državni poslanci, da potrdijo češko-poljsko zvezo.

Vojška v Južni Afriki.

Z bojišča tudi danes ni nikakih važnejih poročil, čemur je bržkone kriva najstrožja angleška cenzura. Mogoče je pa tudi, da se te dni sovražni armadi samo pripravljate na nove zmage oziroma poraze. Posebno živahno gibanje opazajo angleški vohuni v burskih taborih ob reki Modder in pa pri Tugeli.

Zanimiveje pa je naslednje poročilo bruseljskega lista »Indep. Belge«, ki govori o pričetku mirovnih pogajanj med Anglijo in Buri. Ta list pravi, da so se pogajanja res pričela, le da dogovora ni pričel Krüger, ampak — angleška vlada. Angleži so namreč po porazu generala Bullerja, ki je neprimerno večji, kakor so Angleži s početka trdili, prišli do prepričanja, da je popolno izključen vsak vseh, in v najkrajšem času pričakujejo poročil o kapitulaciji obleganih mest. Buri razpolagajo sedaj z navdušeno, zmage sigurno armado, ki je vsled združenja z vstajniki skoro podvojena, Angležem je pa po zadnjem porazu upadel ves pogum. Že sedaj je pobegnilo od angleške armade nad 2000 »junaskih« bojevnikov. Bolezen je med angleškimi vojaki tako razširjena, da v zadnjih dneh parniki skoro več bolnikov odvažajo, nego prihaja novih močij. V takih razmerah pač Angliji ni odprta druga pot, nego premirje, kajti sicer je v največji nevarnosti, da izgubi celo južno-afriško armado.

London, 21. decembra. Reuterjev urad poroča iz Modder-Rivera 16. t. m.: Buri vztrajajo na svojem dosedanjem mestu pri Magersfonteinu in so se preskrbeli z visokimi nasipi. Večje burske oddelke so opazili pri Jakobsdaalu, iz česar se da sklepati, da se tu koncentruje večja burska armada.

London, 21. decembra. Reuterjev urad poroča iz Laurence Marquesa 16. t. m., da so se Buri pri Colenso polastili 13 voz streljiva.

London, 21. decembra. Glasom popravljen list je padlo v bitki pri Tugeli 142 mož, med temi 5 častnikov.

Po sklepu poročila.

Bruselj, 21. decembra. (Poraz generala Freench-a.) Kapski Holandci so v nedeljo napadli generala Freench-a ter ga vrgli iz Arundela. Angleži so izgubili v tej bitki več topov, dve sto mrtvih in veliko ranjenih. Armada Holandcev vstavev znaša 13.000 mož.

Umrli so:

V bolnišnici:

- 15. decembra. Jernej Istenič, krojač, 32 let, sepsis chron.
- 16. decembra. Pavel Kosmač, uradnega sluge sin, 4 leta, davica.
- 17. decembra. Marija Gorše, delavca žena, 34 let, jetika.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menialnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Telefon števil. 135.

Kupuje in prodaja vse zdalej zaznamovane etekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 20. decembra 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . . gl.	8:12 do gl.	8:13
Rž za pomlad »	6:79 » »	6:80
Turšica za maj-junij . . »	5:28 » »	5:29
Oves za pomlad »	5:39 » »	5:40

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
20	9. zvečer	745.4	-8.0	sr. jvzh.	oblačno	
21	7. zjutraj	745.6	-9.3	p. m. jug.	oblačno	4.3
	2. popol.	745.8	-8.0	sr. jvzh.	sneg	

Srednja včerajšnja temperatura -5.8°, normale: -2.1°.

Slovenski posestvi ob meji na prodaj!

I. V prijetnem kraju **Spodnje Štajerske** je na prodaj večje **posestvo** z novim **mlinom** in dobro obiskovano **gostilno**. V kraju je pošta. Posestvo bi ob najmanjšem trudu dajalo lepe dohodke.

II. V **štajerskem** trgu je na prodaj pod zelo ugodnimi pogoji lepa, **nova hiša**, ki je pripravna za kako prodajalnico. Tudi za kmetijstvo je zelo pripravna, ker je poleg tudi nekaj zemljišča, obstoječega iz njiv, travnikov in gozda.

Da ne pridete posestvi tujcem v roke, izposluje »Naša straža« izredno nizke cene.

Prijave vsprejema »Naša straža« v Ljubljani, ki daje tudi potrebna pojasnila. 989 3-1

Šivalnih strojev tovarniška zaloga

Ivana Jax-a

v Ljubljani, Dunajska cesta 13

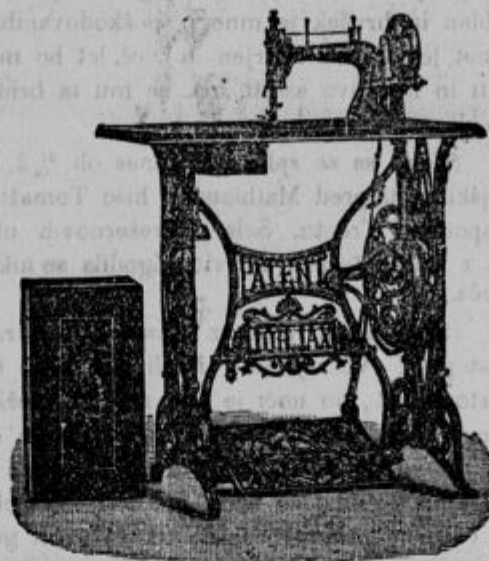
priporoča svoje pripoznano najboljšo

šivalne stroje

za domačo porabo in obrtniške potrebe.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

712 20-18

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogostem potrebno kisline imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

ki je posebno pripravna zaradi svojega milega vpliva in jo toraj zapisujejo pri **želododni kislini**, **škrofeljnih**, **krvicoah**, **otoku šlez itd.** in ravno tako pri **kataru sapnika** in **oslovem kašlju**. (Dvornega svetnika Löschnerja monografija o Giesshübl Sauerbrunn.) 20-50

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specijalnih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in vinom.

Špiritni laki, vsakovrstni: lak za usnje, ličilni lak, lak za etikete, lak za tla, naravnobarven in v vseh bojah, dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 25 11-8

Tokajski mestni grb, vpisana varst. znamka, „Križ s kačo na treh gorah“. Najfinjši in najmiljši konjak je

Tokajski konjak

z gorenjim tokajskim mestnim grbom iz **Prve tokajske tovarne za konjak** v Tokaju.

Zlate medalje so mu podeljene: V Parizu, Bordó-u, Nici, Hagu, Londonu, Bruslju, Čikagi, Dunaju, Berlinu itd.

Za Litijo in okolico ga razprodajata **Lebinger** in **Bergmann** v Litiji. 988 6-1

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6 se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne **duhovniške obleke** iz trpeznega in solidnega blaga po nizkih cenah. Opozarja na veliko svojo zalogo **izgotovljene obleke** posebno na **haveloke** v največji izbiri po najnižjih cenah. 227 77

Glavnice v akcijah 1,000.000 gld.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi. 984 2

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

BANKA Maks Veršec
v LJUBLJANI.

Poštni štekovni promet števil. 847.533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto), obresti od dné do dné po 4%.

Poštno-hranilnišne položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 21. decembra.

Skupni državni dolg v notrah	98 gld.	65 kr.
Skupni državni dolg v srebru	98	30
Avstrijska zlata renta 4%	115	25
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	98	45
Ogerska zlata renta 4%	115	35
Ogerska kronska renta 4%, 200	94	55
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	916	—
Kreditne delnice, 160 gld.	372	75
London vista	121	32 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59	07 1/2
20 mark	11	81
20 frankov (napoleonidor)	9	66
Italijanski bankovci	44	70
C. kr. cekini	5	72

Dné 20. decembra.

4% državne srečke l. 1853, 250 gld.	167 gld.	— kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156	35
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	199	75
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98	85
Tisine srečke 4%, 100 gld.	137	25
Dunavske vravnjavne srečke 5%	123	25
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	106	50
Posojilo goriškega mesta	—	—
4% kranjsko deželno posojilo	—	—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96	—
Priporitne obveznice državne železnice	207	75
„ južne železnice 3%	164	—
„ južne železnice 5%	119	—
„ dolenskih železnic 4%	99	50

Kreditne srečke, 100 gld.	202 gld.	— kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	155	—
Avstrijskega rudečega kriza srečke, 10 gld.	20	10
Rudolfove srečke, 10 gld.	27	—
Salmove srečke, 40 gld.	86	25
St. Genois srečke, 40 gld.	85	75
Waldsteinove srečke, 20 gld.	90	—
Ljubljanske srečke	25	75
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	148	75
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3045	—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	408	—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	66	25
Splošna avstrijska stavbinska družba	99	50
Montanska družba avstr. plan.	262	25
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	205	—
Papirnih rubljev 100	127	25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnici